

Seminarium Organizacyjno-Ekonomiczne

ROZWÓJ PRODUKTU TURYSTYCZNEGO REGIONU MAŁOPOLSKA ZACHODNIA

Urząd Kultury Fizycznej i Turystyki
Program Rozwoju Przemysłu Turystycznego w Polsce
EWG-PHARE

BK

796.5:338.48

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O REGIONIE

Omawiany region, nazwany niekiedy Małopolską Zachodnią, obejmuje województwa: śląskie, opolskie, łódzkie, mazowiecki i świętokrzyskie. Wchodzi w skład województwa łódzkiego i częściowo świętokrzyskiego. Obejmuje także południową część województwa mazowieckiego i południową część województwa łódzkiego.

ROZWÓJ PRODUKTU TURYSTYCZNEGO REGIONU

MAŁOPOLSKA ZACHODNIA

Seminarium 14-16.10.1993

Krynica-Zakopane-Ustroń-Tarnów-Częstochowa-Kraków

Materiały opracował:

dr Henryk Legienis

7716

Materiał opracowany przez Instytut Turystyki na zlecenie
Urzędu Kultury Fizycznej i Turystyki (R-35/93)

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O REGIONIE

Omawiany region, nazwany umownie Małopolską Zachodnią, obejmuje województwa: bielskie, częstochowskie, krakowskie, nowosądeckie i tarnowskie. Wchodzą wń, poczynając od południa, Zewnętrzne i Centralne Karpaty Zachodnie, obejmujące Pogórze Zachodnio-Beskidzkie i Beskidy Zachodnie z najatrakcyjniejszymi pasmami Beskidów, zwłaszcza Śląskim i Wysokim, oraz Łańcuch Tatrzański z Obniżeniem Orawsko-Podhalańskim. Dalej na północ rozciąga się Wyżyna Krakowsko-Częstochowska, której znaczna część znajduje się poza omawianym regionem, na terenie woj. katowickiego.

Region przecina Wisła i jej główne dopływy: Dunajec, Raba, Skawa i Soła, na których znajdują się duże zbiorniki wodne, jak Dobczycki, Rożnowski i Żywiecki.

Powierzchnia regionu wynosi 22,9 tys. km² (7,3% powierzchni kraju), liczba zaś mieszkańców blisko 4,1 mln, co stanowi 10,7% ludności kraju. Miast na terenie regionu jest 69, gmin - 258. W miastach zamieszkuje 48,7% ludności (Polska: 62%).

Wyróżniającym się elementem fizyczno-geograficznym Małopolski Zachodniej jest niewątpliwie rzeźba terenu, która sprawia, że jest to region o wyjątkowym znaczeniu pod tym właśnie względem. Na jego obszarze znajdują się całe polskie Tatry, jedyny łańcuch górski o charakterze alpejskim na terenie naszego kraju (Rysy 2499 m), jak również najpiękniejsze krajobrazowo pasma Beskidów, a zwłaszcza Beskid Wysoki (Babia Góra, 1725 m).

Lasy, odgrywające bardzo ważną rolę dla turystyki, zajmują w regionie 695 tys. ha (8% lasów Polski), lesistość zaś kształtuje się w granicach 29%. Większe kompleksy leśne to puszcze: Niepołomicka i Radłowska oraz zwarte zespoły Puszczy Karpackiej, pokrywające Beskid Śląski, Makowski, Żywiecki i Sądecki oraz Gorce i Tatry.

Powiązanie komunikacyjne regionu z resztą kraju i krajami sąsiednimi zapewniają linie kolejowe. Ekspres "Inter-city" łączy bezpośrednio Kraków z Warszawą; połączenia Warszawy z Częstochową i Bielskiem-Białą przebiegają przez aglomerację katowicką. Ważną magistralą jest też linia Wrocław-Kraków-Przemyśl. Istotną rolę odgrywają ponadto połączenia kolejowe z Zakopanem oraz z przejściem granicznym w Muszynie.

Trasy samochodowe o największym znaczeniu to dwie międzynarodowe drogi o przebiegu południkowym: E75 (do przejścia granicznego w Cieszynie) i E77 (do przejścia granicznego w Chyżnem). Równie ważną trasą o znaczeniu międzynarodowym jest droga E40, prowadząca od polskiej granicy zachodniej przez aglomerację śląską, Kraków (autostrada A4 z Katowic do Krakowa), Tarnów i dalej do Medyki (przejście graniczne na Ukrainę).

Małopolska Zachodnia dysponuje jednym lotniskiem pasażerskim o znaczeniu krajowym. Znajduje się ono w Krakowie-Balicach i obsługuje także w niewielkim zakresie ruch zagraniczny.

Region ma siedem przejść na granicy z Czechami i Słowacją, m.in. w Cieszynie, Chochołowie, Łysej Polanie, Chyżnem, Piwnicznej i Muszynie; planuje się uruchomienie wielu nowych przejść, głównie drogowych. Przejście graniczne w Cieszynie należy do najbardziej uczęszczanych w Polsce, przejście zaś w Łysej Polanie stanowi najkrótszą drogę w Słowackie Tatry.

2. ATRAKCYJNOŚĆ PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWA

Region Małopolski Zachodniej można bez przesady nazwać prawdziwym zagłębieniem krajoznawczo-wypoczynkowym dzięki występowaniu najprzeróżniejszych walorów związanych z turystyką i wypoczynkiem, które umożliwiają organizację pobytów długoterminowych: dwutygodniowych i dłuższych, oraz weekendowych. Znajdują się tutaj obiekty unikalne w skali

światowej, zarówno przyrodnicze jak i kulturowe, stanowiące cele licznych wycieczek objazdowych o charakterze krajoznawczym lub studialnym.

Region ma pięć parków narodowych: Babiogórski (rezerwat biosfery), Ojcowski, Gorczański, Pieniński oraz najważniejszy spośród nich - Tatrzański. Łącznie zajmują one 19% powierzchni wszystkich parków narodowych w Polsce. Parki krajobrazowe to zespół 11 parków jurajskich oraz parki Żywiecki i Popradzki. Parki narodowe i krajobrazowe umożliwiają uprawianie ekoturystyki lub turystyki o charakterze dydaktycznym, zwłaszcza przez grupy młodzieżowe. Na terenie tych parków lub w ich pobliżu zlokalizowane są największe przyrodnicze atrakcje regionu: przełom Dunajca i Wąwóz Homole w Pieninach, Morskie Oko i Czarny Staw, Giewont, wodospad Siklawa i Wodogrzmoty Mickiewicza, Dolina Prądnika, Skalny Wąwóz Kraków, Jaskinia Mroźna czy Dolina Kościeliska. Inne unikaty przyrodnicze to Groty Kryształowe w Wieliczce i Skamieniałe Miasto k. Ciężkowic.

Przez szczególnie atrakcyjne tereny krajobrazowe przebiegają liczne szlaki turystyczne. Łącznie znakowane szlaki piesze liczą w regionie ponad 5000 km. Najważniejszy i najdłuższy jest Główny Szlak Beskidzki, wiodący od Ustronia przez Beskid Śląski i Wysoki (Babia Góra) oraz Gorce i Beskid Sądecki, potem zaś dalej w Bieszczady. Drugim bardzo atrakcyjnym szlakiem jest Szlak Orlich Gniazd, który łączy Kraków z Częstochową, biegnąc m.in. przez Ojcowski Park Narodowy, Pieskową Skałę i liczne ruiny warowni. Najatrakcyjniejsza jest jednak "Orla Perć" w Tatrach - jedyna tego typu trasa turystyczna w Polsce. Szlaki turystyczne znajdujące się w górach umożliwiają uprawianie indywidualnej lub grupowej pieszej turystyki górskiej, połączonej z elementami taternictwa, wspinaczki skałkowej (głównie w obrębie Jury Krakowsko-Częstochowskiej) lub nawet kolarstwa górskiego na odcinkach wyżynnych.

Szlaki wodne o wybitnym znaczeniu to odcinki Popradu (Muschyna - Stary Sącz) i Dunajca (Nowy Targ - Nowy Sącz). Jedną z największych

atrakcji stanowią spływy tratwami flisackimi przełomem Dunajca przez Pieniny. Te i inne rzeki górskie są bardzo atrakcyjne dla grup uprawiających turystykę kajakową, o czym świadczą regionalne i ogólnopolskie imprezy tego typu.

Dla turystyki samochodowej wielką atrakcję stanowi droga karpacka, przebiegająca przez niezwykle atrakcyjne tereny górskie.

Czynnikiem sprzyjającym rozwojowi turystyki w regionie, zwłaszcza w jego południowej części, jest występowanie dwóch sezonów turystycznych: letniego i zimowego. Dobre warunki śniegowe i urozmaicony teren stwarzają najlepsze w Polsce warunki do uprawiania narciarstwa zjazdowego, śladowego i organizacji szkółek narciarskich, zarówno dla młodzieży jak i dla dorosłych. Dobrze rozwinięta infrastruktura obsługowa narciarstwa znajduje się zwłaszcza w Beskidzie Śląskim (Szczyrk, Wisła, Brenna), ale także w innych rejonach i miejscowościach. Są tutaj dwie kolejki linowe (w tym najatrakcyjniejsza w Polsce: na Kasprowy Wierch), osiem krzesełkowych oraz największa w Polsce liczba wyciągów narciarskich: w samym woj. bielskim jest ich około 120. Nadal istnieją jednak ładne i nie zagospodarowane stoki o dobrych nachyleniach, na których można lokalizować nowe wyciągi narciarskie. Na koniec nie sposób pominąć stolicy polskiego narciarstwa i turystyki górskiej: Zakopanego i coraz modniejszej Bukowiny Tatrzańskiej, z bardzo rozbudowaną bazą prywatnych kwater i żywym folklorem góralskim.

Rozmaitość ukształtowania terenu stwarza wielkie możliwości dla górskiej turystyki kwalifikowanej, zwłaszcza wysokogórskiej i taternictwa, możliwych do uprawiania tylko w tym regionie. Innym specyficznym walorem jest speleologia. W Tatrach znajdują się najgłębsze (Wielka Jaskinia Śnieżna - 783 m głębokości) i najdłuższe (Jaskinia Miętusia - 9 km długości) polskie jaskinie. Wszystkich jaskiń w całym regionie (Tatry i Jura) jest około 1,5 tys.

Region Małopolski Zachodniej, a zwłaszcza Dolina Popradu, to wielkie zagłębienie uzdrowiskowe z wieloma renomowanymi kurortami. Należy do nich Krynica, ośrodek leczenia chorób układu trawiennego, dróg moczowych, przemiany materii i kobiecych, gdzie występują cenne wody mineralne; jest ona także ośrodkiem życia kulturalnego. W podpienińskiej Szczawnicy leczy się choroby układu oddechowego, układu moczowego, nerwice i otyłość; znajdują się tam bogate szczawy alkaliczno-solankowe. Żegiestów, posiadający szczawy żelaziste, specjalizuje się głównie w chorobach układu trawiennego i moczowego. Bardzo cenionym kurortem dziecięcym jest Rabka, gdzie leczone są zwłaszcza schorzenia układu krążenia i układu oddechowego. Wyjątkowe uzdrowisko stanowi Wieliczka, lecząca choroby układu oddechowego, głównie astmę, w specjalnie do tego celu zaadaptowanych komorach głęboko pod powierzchnią ziemi. Inne bardziej znane kurorty to Ustroń, Muszyna, Piwniczna i Wysowa. Wszystkich uzdrowisk statutowych jest w regionie 12, miejscowości zaś potencjalnie uzdrowiskowych - 11.

3. ATRAKCJE KULTUROWE

Cała Małopolska Zachodnia wyróżnia się bogatą spuścizną historyczno-kulturową. Jej główne ośrodki krajoznawcze to Kraków i Częstochowa. Kraków, główne miasto regionu, to wielkie centrum zabytkowe, kulturalne, naukowe, handlowe i turystyczne, stanowiące jednocześnie najbogatszy w Polsce zespół zabytków wysokiej klasy, zwłaszcza z czasów gotyku i renesansu. Stary Kraków z zamkiem i katedrą wawelską został uznany za pomnik światowego dziedzictwa kulturowego. Podobną rangę międzynarodową uzyskały dwa inne obiekty: kopalnia soli w Wieliczce i dawny obóz zagłady Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu. Inne jeszcze znaczące miejscowości z dużymi zespołami cennych obiektów krajoznawczych to zwłaszcza:

Tarnów, Zakopane, Cieszyn, Ojców i Stary Sącz. Do ważniejszych miejscowości z pojedynczymi cennymi krajoznawczo obiektami zaliczają się Kalwaria Zebrzydowska i Tyniec (zespoły klasztorne), Pieskowa Skała i Nowy Wiśnicz (zamki), Zubrzyca Górna z Orawskim Parkiem Etnograficznym, Wadowice z domem papieża Jana Pawła II, Dębno Podhalańskie z drewnianym kościołem i Chochołów z zabytkową drewnianą zabudową.

Łącznie pojedyncze obiekty lub ich zespoły o znaczącej randze krajoznawczej występują w 60 miejscowościach. Jako atrakcje turystyczne najwyższej lub bardzo wysokiej klasy, są magnesem przyciągającym liczne wycieczki krajoznawcze i studyjne; służą też jako tło historyczne dla organizacji wielu imprez kulturalnych, folklorystycznych lub rozrywkowych.

Na omawianym obszarze znajdują się liczne muzea z cennymi i różnorodnymi zbiorami. Łącznie jest tu około 70 placówek muzealnych. Najwięcej ma ich Kraków, gdzie do nadzwyczaj cennych należą Państwowe Zbiory Sztuki na Wawelu oraz Muzeum Narodowe z licznymi oddziałami. Spośród wielu wyróżniających się obiektów należy wymienić zwłaszcza: Muzeum Żup Solnych w Wieliczce, Muzeum Diecezjalne w Tarnowie, Muzeum Klasztoru Jasnogórskiego w Częstochowie, Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem i Państwowe Muzeum Oświęcim-Brzezinka. W regionie znajdują się także muzea biograficzne związane z wybitnymi Polakami, jak Juliana Fałata w Bystrej Śląskiej, Ignacego Paderewskiego w Kąśnie Dolnej, Jana Matejki w Krakowie itd. Wszystkie te muzea, zwiedzane przez 3 mln osób rocznie, przyciągające turystów indywidualnych i wycieczki zorganizowane, objazdowe lub studialne, przyczyniają się do intensyfikacji ruchu turystycznego w regionie. Ponadto ich zbiory są wykorzystywane do organizowania sympozjów międzynarodowych i krajowych oraz różnego rodzaju wystaw tematycznych.

Niewątpliwym walorem krajoznawczo-historycznym są również zachowane zamki obronne lub ich ruiny. Poza królewskim Zamkiem Wawelskim w Krakowie, najbardziej atrakcyjne i znane obiekty to: zamki w Pieskowej Skale, Nowym Wiśniczu, Niedzicy, Dębnie i Suchej Beskidzkiej, pozostałości zamku w Czorsztynie oraz malownicze ruiny zamków w obrębie Jury Krakowsko-Częstochowskiej (Olsztyn, Morsko, Mirów, Bobolice i Tenczyn). Specjalnie wyznaczony Szlak Orlich Gniazd umożliwia obejrzenie pięknych pozostałości po średniowiecznych warowniach.

Bardzo popularnymi i licznymi imprezami są pielgrzymki, odwiedzające tradycyjne miejsca kultu religijnego. Do szeroko znanego sanktuarium maryjnego w Częstochowie na Jasnej Górze przybywa co roku 4 mln pielgrzymów z Polski i 100 tys. z całego świata. W zabytkowym klasztorze-twierdzy znajduje się słynny obraz "Czarnej Madonny" oraz jeden z najbogatszych skarbów kościelnych w kraju. Inne znane miejscowości pielgrzymkowe w regionie to Kalwaria Zebrzydowska, Kraków z grobem św. Stanisława, Ludźmierz k. Nowego Targu (posąg Matki Boskiej z XV w.), jak również Oświęcim, stanowiący międzynarodowe miejsce pielgrzymek i medytacji.

Atrakcyjność kulturową regionu podnoszą ponadto charakterystyczne formy folkloru ludowego, głównie góralskiego, przejawiającego się w ciekawych zwyczajach, strojach, pieśniach i tańcach oraz sztuce i rękodziele artystycznym. Ciągłe żywy folklor i twórczość ludowa rozwijają się w wielu miejscowościach, z których najbardziej znane to Istebna (rzeźba, haft, koronkarstwo, wyrób strojów ludowych i kożuchów, gawędziarze, pisarze i poeci ludowi, wyrób instrumentów ludowych, zespół pieśni i tańca górali beskidzkich); Brenna (stroje ludowe, zwyczaje, obrzędy doroczne i rodzinne, rzeźbiarstwo ludowe); Jabłonka (warsztaty kowalskie, stolarskie i snycerskie, malarstwo na szkle, zespół pieśni i tańca). Z innych warto wspomnieć chociażby Bukowinę Tatrzańską, Chochołów, Cieszyn

Czarny Dunajec, Jeleśnię, Koszarawę, Lipnicę Wielką i Piwniczną oraz Zalipie, słynące z malowanych chat. Przytoczone miejscowości nie wyczerpują całego bogactwa folklorystycznego regionu, a więc i możliwych form sprzedaży produktu turystycznego w postaci występów regionalnych zespołów pieśni i tańca, wieczorów teatralnych, widowisk, wieczorów poetyckich, pokazów obrzędów ludowych, warsztatów rękodzieła ludowego, malarstwa, wyrobów artystycznych i użytkowych, pokazów rzeźbiarstwa ludowego czy sezonowych ekspozycji.

Kulturowe i krajoznawcze bogactwo regionu znajduje odzwierciedlenie w licznych imprezach kulturalnych, folklorystycznych i turystycznych, z których wiele ma rangę międzynarodową lub ogólnopolską. Najwięcej takich imprez odbywa się w Krakowie, gdzie do najbardziej znaczących należą: Międzynarodowy Festiwal Filmów Krótkometrażowych, Międzynarodowe Biennale Grafiki i Międzynarodowe Targi Sztuki. Inne niezwykle interesujące imprezy to zwłaszcza: Międzynarodowy Festiwal Ziem Górskich w Zakopanem, Międzynarodowy Festiwal Muzyki Sakralnej "Gaude Mater" w Częstochowie, Międzynarodowy Festiwal Teatrów Lalek w Bielsku Białej, Międzynarodowy Konkurs Śpiewaków Operowych im. Jana Kiepury w Krynicy, Tydzień Kultury Beskidzkiej i Dni Muzyki Karola Szymanowskiego. W Krakowie i Zakopanem są także organizowane różne imprezy kongresowe.

Liczne są również imprezy turystyczne, wśród których szczególnie ważne, znane i lubiane to: spływ tratwami flisackimi na Dunajcu, Międzynarodowa Impreza Caravaningowa "Interkrak" oraz ogólnopolskie imprezy: Wiosenny Rajd Górski, Rajd Wapienny, Spływ Kajakowy Dolnym Dunajcem i inne.

4. INFRASTRUKTURA I RUCH TURYSTYCZNY^{1/}

W turystycznych obiektach noclegowych regionu znajduje się około 112 tys. miejsc, co stanowi 16% bazy krajowej. Miejsc noclegowych całorocznych jest w regionie 73,7 tys., co stanowi aż około 32% tego rodzaju miejsc w Polsce. Dominujące rodzaje obiektów noclegowych to ośrodki wczasowe, liczące 40,8 tys. miejsc, z czego część znajduje się w obiektach o wysokim standardzie i z rozbudowaną infrastrukturą usługową. Największe zagęszczenie obiektów wczasowo-wypoczynkowych występuje w Beskidzie Śląskim, w rejonie tatrzańskim, Beskidzie Sądeckim i w otoczeniu jeziora Rożnowskiego.

W całych polskich górach baza noclegowa tego typu stanowi ok. 70% bazy całorocznej; w regionie Małopolski Zachodniej jest jej najwięcej w woj. bielskim (50% miejsc noclegowych ogółem) i nowosądeckim (ok. 40%). Baza w obiektach wczasowo-wypoczynkowych w Karpatach jest na ogół w dość dobrym stanie technicznym, ponieważ w większości była wybudowana po 1945 r. Pobyty wypoczynkowe, będące podstawowym produktem turystycznym regionu, powinny w znacznie większej mierze wiązać się z wycieczkami krajoznawczymi, krótkimi wędrówkami pieszymi i narciarskimi, narciarstwem zjazdowym, kąpielami i sportami wodnymi na sztucznych zbiornikach oraz miejscowym przebogatym folklorem i twórczością ludową. Możliwości jest bardzo dużo; wszystko zależy głównie od inwencji i pomysłowości organizatorów pobytów. Należy tu jednocześnie zaznaczyć, że w najbardziej atrakcyjnych regionach Karpat miejscowości z bazą wypoczynkową osiągnęły w większości zakładaną wielkość (pułap pojemności); w niektórych nastąpił przerost funkcji pozaturystycznych, na przykład w Zakopanem, Ustroniu, Szczyrku, Wiśle, Rabce, Krynicy i na obrzeżach jez. Rożnowskiego.

^{1/} Wg danych GUS: baza noclegowa stan na 31.07.92, ruch turystyczny w okresie 1.10.91 - 30.09.92.

Druga co do wielkości jest baza noclegowa w pokojach gościnnych, dysponujących ok. 17 tys. miejsc. Baza tego typu jest najbardziej rozwinięta w woj. nowosądeckim, ale ma jeszcze duże możliwości rozwoju w woj. krakowskim, tarnowskim i częstochowskim. W 75 hotelach zlokalizowanych w regionie jest ok. 9 tys. miejsc, w tym 3,2 tys. w hotelach cztero-gwiazdkowych o wysokim standardzie, głównie w Krakowie, Częstochowie i Zakopanem. W 37 domach wycieczkowych mieści się około 3,5 tys. miejsc, a w 35 pensjonatach - ok. 1,5 tys.

Największym ośrodkiem recepcyjnym jest Kraków, posiadający 12,2 tys. miejsc noclegowych (9,9 tys. całorocznych). Następne w kolejności miasta i gminy recepcyjne to Ustroń mający 6,2 tys. miejsc noclegowych (4,9 tys.), Wisła - 6 tys. (4,9 tys.), Krynica - 4,7 tys. (3,4 tys.), Gmina Tatrzańska z Zakopanem - 4,5 tys. (3 tys.) oraz Piwniczna i Bukowina Tatrzańska (każda po ok. 4 tys. miejsc noclegowych).

Ruch turystyczny w regionie jest intensywny, o czym świadczy fakt, że w okresie od października 1991 do września 1992 r. z turystycznych obiektów noclegowych skorzystało 2,3 mln osób, w tym ponad 600 tys. turystów zagranicznych, co stanowi jedną czwartą krajowej liczby korzystających z noclegów. Wykorzystanie dużego potencjału noclegowego w tym regionie nie jest równomierne, co ma niewątpliwie związek z lepszą sprzedażą produktu turystycznego w regionach górskich aniżeli wyżynnych i podgórskich. Na przykład w woj. nowosądeckim i bielskim wynosi ono 40%, w tarnowskim zaś już tylko 25%. Jeszcze większe różnice w wykorzystaniu bazy występują między samymi miejscowościami. Tak więc np. w Krynicy, Limanowej, Mszanie Dolnej czy Nowym Sączu dochodzi ono do 90%, a w wielu innych miejscowościach nie przekracza nawet 10%.

W układzie miast i gmin najwięcej osób korzystających z noclegów przebywało w Krakowie: około 700 tys., w tym połowa cudzoziemców.

Następne były: Częstochowa - 173,7 tys. (56,8 tys. cudzoziemców), Ustroń - 140,3 tys. (8,7 tys.) oraz Wisła, Gmina Tatrzańska z Zakopanem, Tarnów, Krynica i Gródek nad Dunajcem.

W bazie hotelowej najlepiej wykorzystane w regionie są hotele czterogwiazdkowe: powyżej 40% w każdym z województw regionu (z wyjątkiem tarnowskiego - brak takiej bazy).

Górskie wędrówki piesze to również bardzo popularny produkt turystyczny tego regionu: zajmuje on drugie miejsce po pobytach czasowych dwutygodniowych i dłuższych oraz pobytach weekendowych. Piesza turystyka górską dysponuje w Karpatach siecią schronisk, w większości o średnim stanie technicznym (stan budynków). Niemniej ponad 10% schronisk ma zły stan techniczny, co się wiąże ze zbyt małą liczbą tego typu obiektów noclegowych, niskimi nakładami na remonty i znaczną dewastacją obiektów przez niekulturalnych turystów. Aby ten produkt turystyczny mógł się dalej rozwijać nie niszcząc środowiska, powinny powstać przy popularnych szlakach nowe schroniska, bacówki lub stacje turystyczne (z zachowaniem zasad ochrony środowiska).

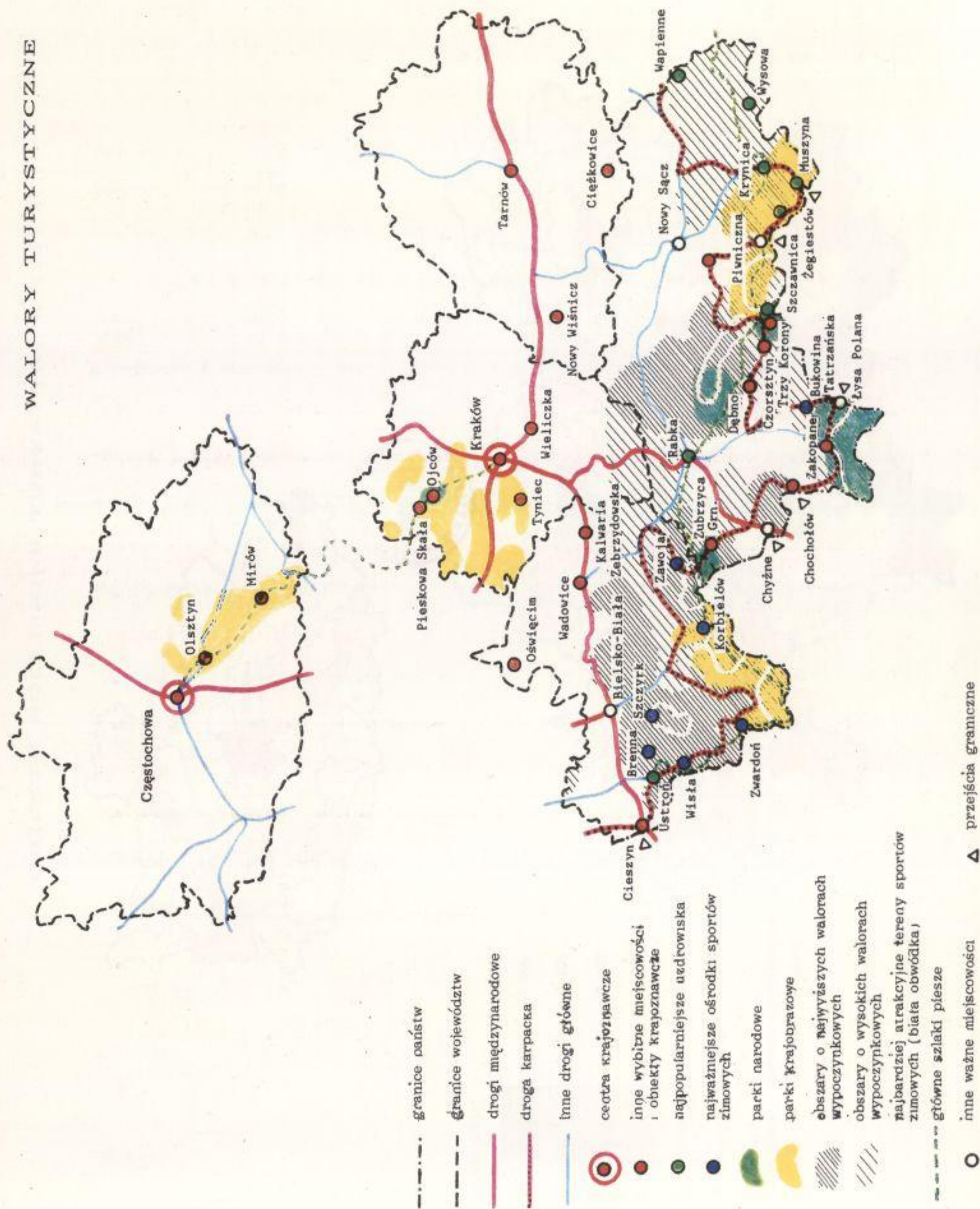
Do powstawania i rozwoju produktu turystycznego przyczyniają się liczne biura turystyczne, których wg GUS z 1992 r. było w regionie 500: w porównaniu z 1990 rokiem ich liczba zwiększyła się pięciokrotnie dzięki powstaniu wielu małych i średnich prywatnych placówek. Najwięcej biur podróży znajduje się na terenie woj. krakowskiego: blisko połowa wszystkich biur podróży.

Wg opracowania COIT z 1991 r. na terenie regionu działają wszystkie duże ogólnopolskie biura podróży, towarzystwa i związki. Największą liczbą oddziałów dysponuje w regionie PTTK (36), które podobnie jak Orbis (8) czy Gromada (10) może w zasadzie zorganizować każdego rodzaju imprezę turystyczną, gdyż dysponuje własną bazą hotelową i transportem. Wykorzystanie bazy noclegowej przez poszczególne biura tury-

styczne jest w regionie znacznie zróżnicowane: np. Orbis w woj. nowosądeckim wykorzystuje swoją bazę w 37,3%, wojewódzkie lokalne i regionalne przedsiębiorstwa turystyczne zaledwie w 15,2%, a prywatne biura turystyczne aż w 79,8%. Wysoko plasują się również OSiR-y i FWP. Wg opracowania Instytutu Turystyki z sierpnia 1992 r. świadczenia krajowe prowadziło w Polsce 93% biur, w tym: wczasy 82,5%, obozy 65%, kolonie 67,5%, wycieczki 86,2% a turystykę zagraniczną przyjazdową 48,7%.

Innymi rodzajami działalności biur podróży były: serwis i transport turystyczny (kolejno ok. 80 i 69,2% biur), następnie zaś działalność pozaturystyczna - handlowa i gastronomiczna (kolejno 49,4 i 11,7%). Należy przypuszczać, że w Małopolsce Zachodniej struktura usług świadczonych przez biura podróży układa się w sposób zbliżony. Jak szeroka jest propozycja turystyczna regionu, świadczą dodatkowe informacje (uzyskane na podstawie ankiet z części miast i gmin Małopolski Zachodniej) o innych, mniej masowych rodzajach produktu turystycznego sprzedawanych w miastach i gminach. Są to: wycieczki szkolne, kolonie letnie, plenery malarskie, turystyka kajakowa, wędkarstwo, ekoagroturyzm łączony z pobytem w gospodarstwach wiejskich i konsumpcją zdrowej żywności oraz poznawaniem stylu życia rodzin wiejskich, wczasy w siodle, wycieczki konne, przejażdżki furmankami i dorożkami, kuligi, jogging, zbieranie runa leśnego, biegi na orientację, wycieczki przyrodnicze, ogniska z pieczeniem barana, spotkania z folklorem ludowym, lotniarstwo, rajdy samochodowe, szkoły języka polskiego i inne imprezy specjalistyczne i kwalifikowane, co nie wyczerpuje możliwości tworzenia ciągle nowego produktu turystycznego w regionie.

1. Географическое название

2. Географическое название

3. Географическое название

4. Географическое название

5. Географическое название

6. Географическое название

7. Географическое название

8. Географическое название

9. Географическое название

10. Географическое название

11. Географическое название

12. Географическое название

13. Географическое название

14. Географическое название

15. Географическое название

16. Географическое название

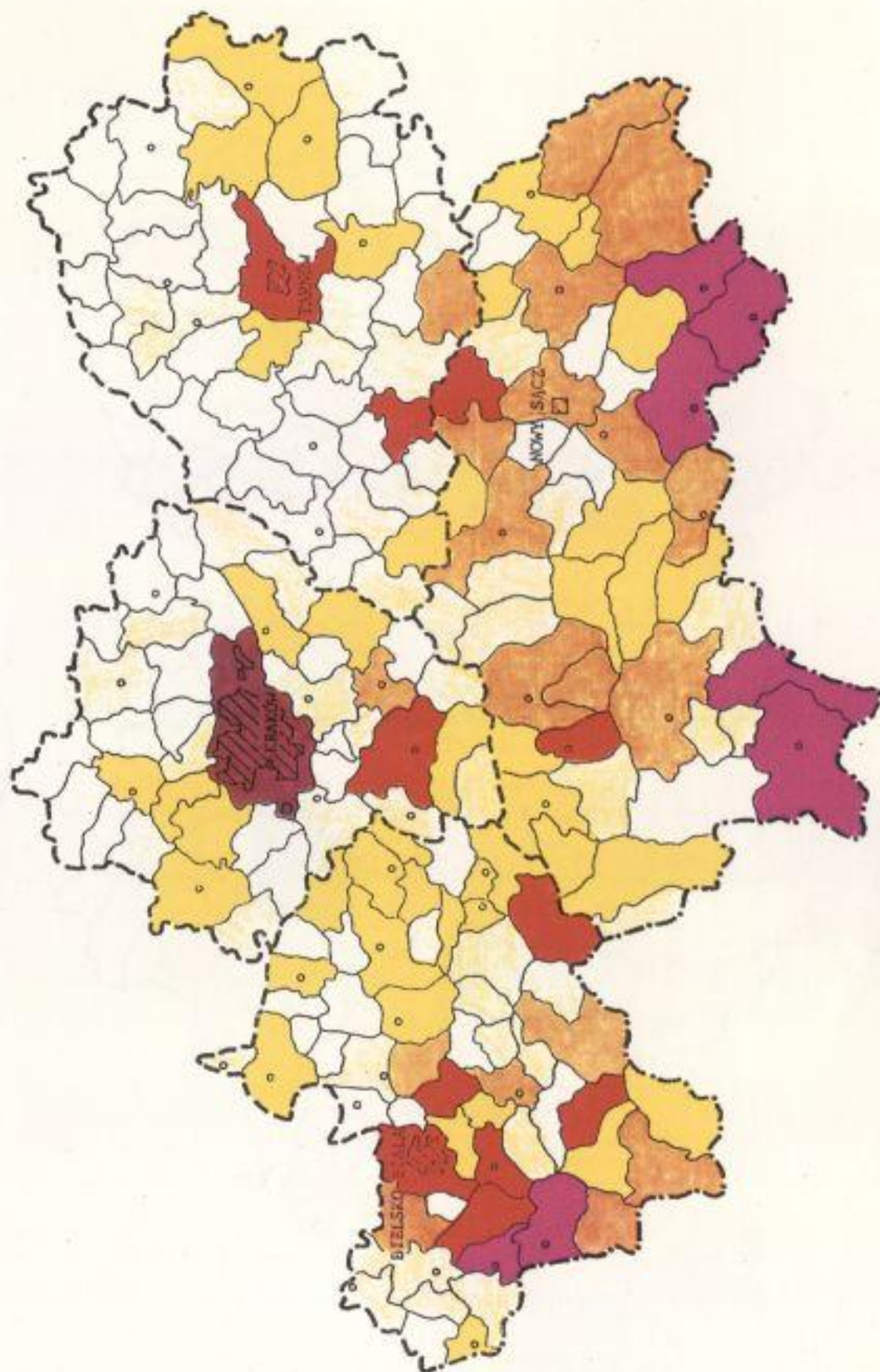
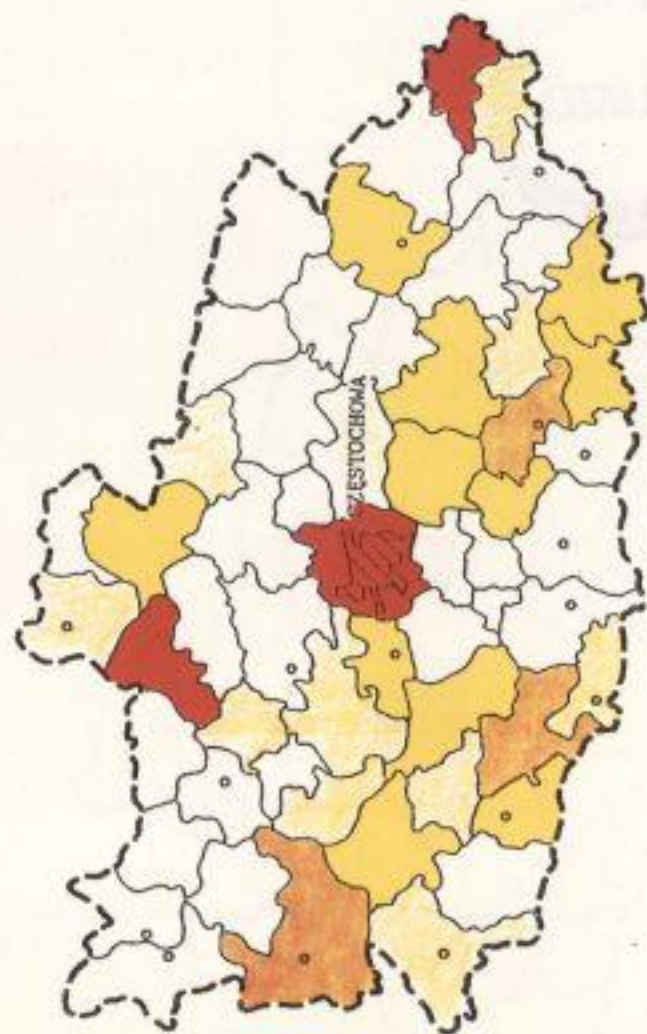
17. Географическое название

18. Географическое название

19. Географическое название

20. Географическое название

OBIEKTY NOCLEGOWE TURYSTYKI W 1992 R.

Liczba miejsc

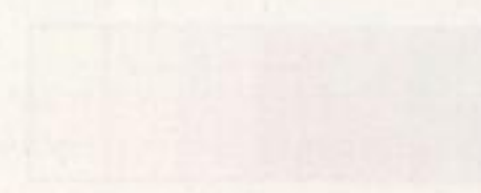
1	ponad 12 000
2	3 001 - 6 500
3	1 001 - 3 000
4	501 - 1 000
5	101 - 500
6	poniżej 100

Kolor biały - zjawisko nie występuje
lub brak informacji

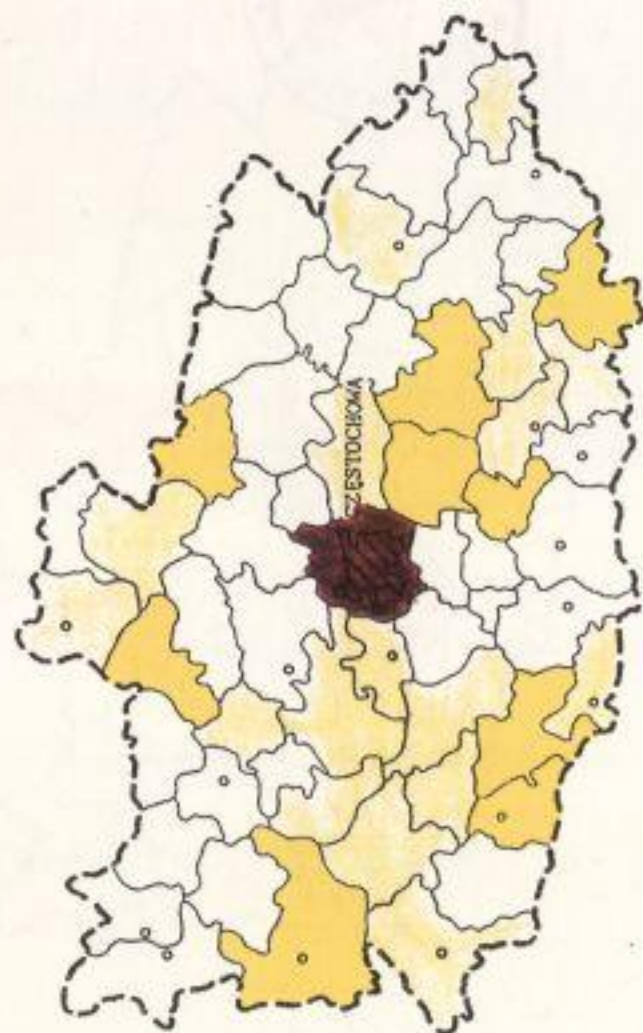
Województwo łódzkie - powiaty

0-100
100-200
200-300
300-400
400-500
500-600
600-700
700-800
800-900
900-1000

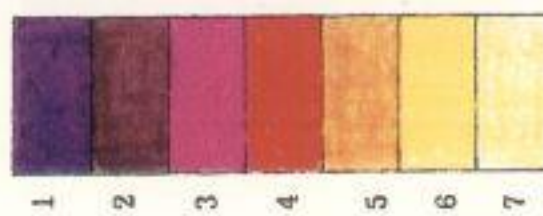

Województwo łódzkie - powiaty

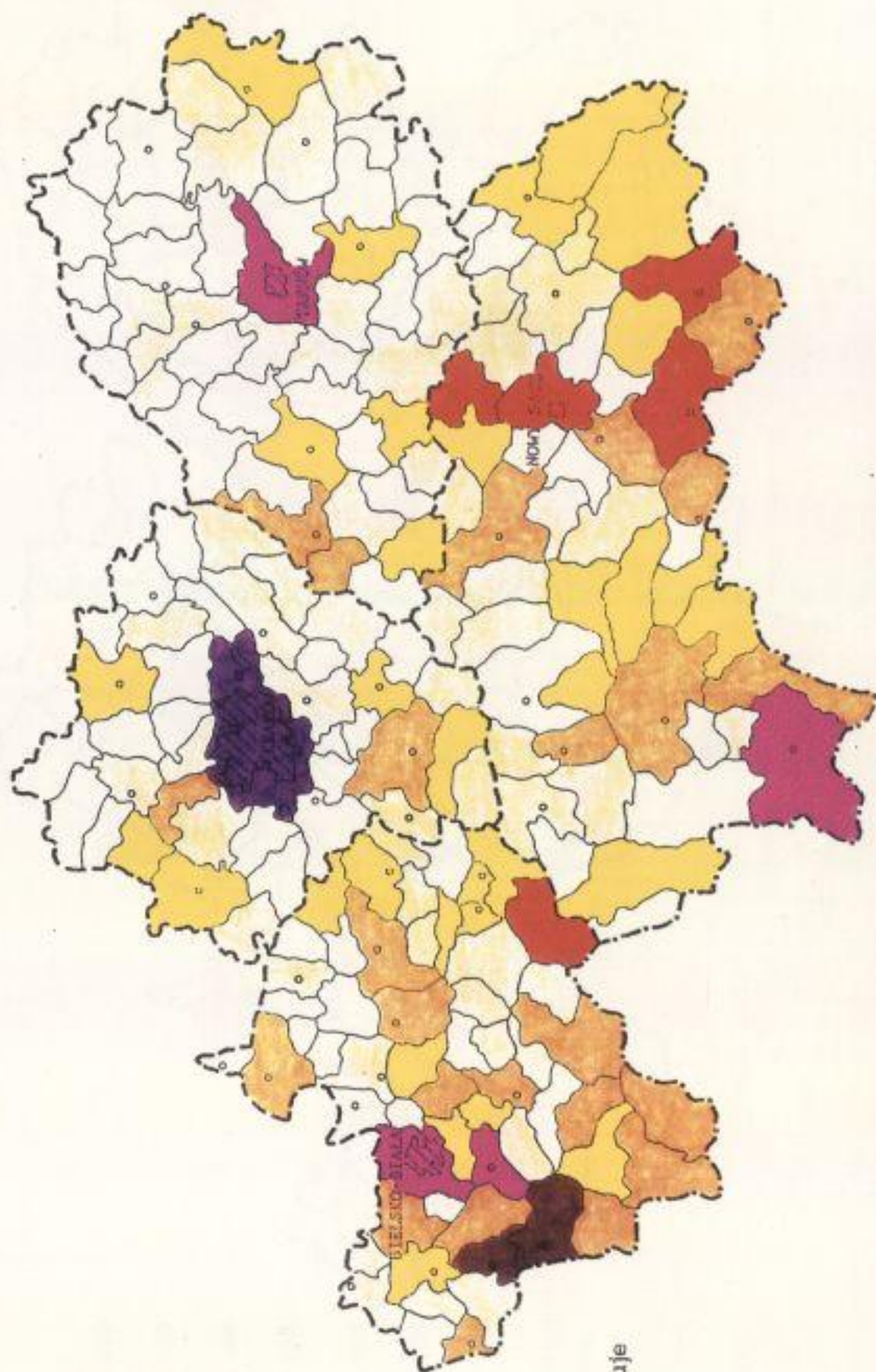
KORZYSTAJĄCY Z OBIEKTÓW NOCLEGOWYCH TURYSTYKI

Liczba osób

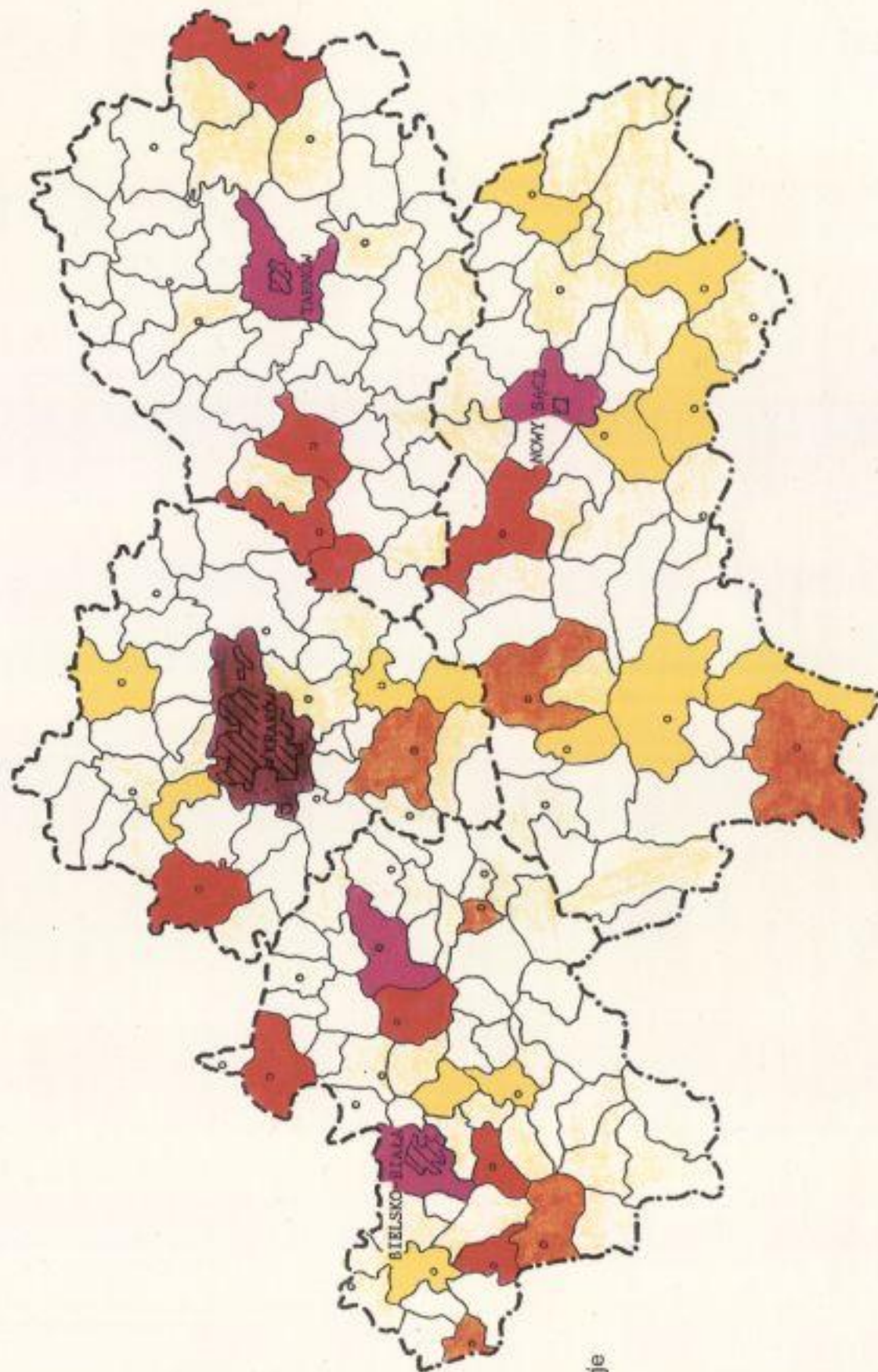
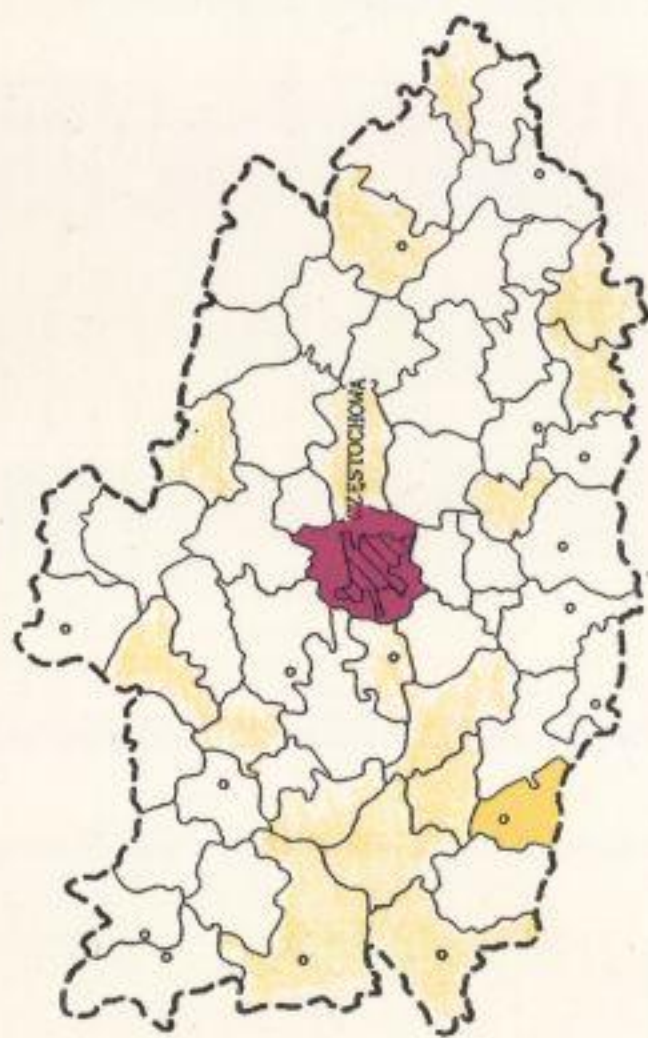
ponad	600 000
100 001 - 200 000	
50 001 - 100 000	
30 001 - 50 000	
10 001 - 30 000	
2 001 - 10 000	
poniżej	200

Kolor biały - zjawisko nie występuje
lub brak informacji

CUDZOZIEMCY KORZYSTAJĄCY Z OBIEKTÓW NOCLEGOWYCH TURYSTYKI

Liczba osób

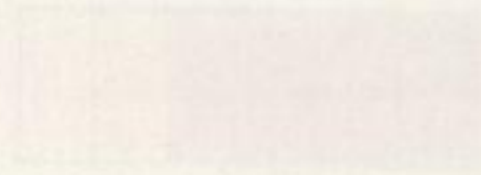
1	ponad 300 000
2	10 001 - 60 000
3	5 001 - 10 000
4	2 001 - 5 000
5	501 - 2 000
6	poniżej 500

Kolor biały - zjawisko nie występuje
lub brak informacji

Provincial boundaries
County boundaries

100 000
200 000
300 000
400 000
500 000
600 000
700 000
800 000
900 000
1 000 000

Geographical Institute, Warsaw, 1938

7716

200000-